

Keskuskauppakamari

Eduskunta
Talousvaliokunta

1.10.2025

Asia: E 53/2025 vp Valtioneuvoston selvitys: Komission tiedonanto: Sisämarkkinastrategia

Lausunto valtioneuvoston selvityksestä, joka koskee komission tiedonantoa sisämarkkinastrategiasta

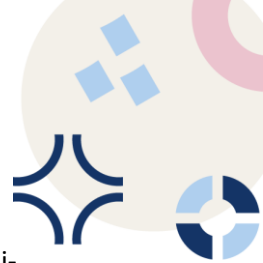
Keskuskauppakamari kiittää mahdollisuudesta antaa lausunto EU:n sisämarkkinastrategiaa koskevasta valtioneuvoston selvityksestä. Strategian tavoitteena on yksinkertaistaa, sujuvoittaa ja vahvistaa Euroopan kotimarkkinoita, jotka muodostavat bkt:lla mitattuna noin 18 biljoonan euron markkinan.

Vahvempi ja yhtenäisempi sisämarkkina on tärkeä Euroopan kestävyiden ja globaalin aseman vahvistamisen kannalta. Epävarmassa geopoliittisessa toimintaympäristössä sisämarkkinoiden tulisi muodostaa vakaa ja ennakoitava toimitusketjuja, investointeja ja uusien teknologioiden laajamittaista käyttöönottoa tukeva kehys. Teollisuudelle sisämarkkinat tarjoavat kansainvälisessä kilpailussa tarvittavan mittakaavan, kun taas pk-yrityksille ne avaavat kansallisia markkinoita laajemman kasvu ympäristön.

Euroopan komission toukokuussa julkaisema sisämarkkinastrategia on tervetullut ehdotus, jonka tavoitteena on vähentää lainsäädännön rakenteellista pirstoutumista, kansallisia sääntelytulkintoja ja sisämarkkinoiden esteitä. Strategian painopisteenä on kymmenen pahimman esteen poistaminen, lainsäädännön yksinkertaistamistavoitteiden edistäminen ja digitalisaation lisääminen, jotka kaikki vastaavat sisämarkkinoiden kehittämisen konkreettisiin haasteisiin. Myös toimenpiteet pakkausten, ympäristöstandardien ja ammattipätevyysien yhdenmukaistamiseksi sekä sääntelytaakan keventämiseksi ovat yritysten näkökulmasta kannatettavia.

Rakenteellisten vaikutusten saavuttamiseksi lyhyen aikavälin toimenpiteet tulisi kuitenkin sisällyttää määrätietoiseen pitkän aikavälin strategiseen visioon, jossa on selkeät välitavoitteet, indikaattorit ja polku kohti syvempää integraatiota. Ilman ankkurointia pitkän aikavälin visioon korjaustoimenpiteet voivat johtaa hajanaiseen sääntelyyn ja lainsäädännön toistuviin korjauspaketteihin. Lähtökohtaisesti sisämarkkinoiden toimintaa ei tulisi pyrkiä kehittämään sääntelyä lisäämällä, vaan sääntelyä yksinkertaistamalla ja varmistamalla sääntelyn tarkoituksenmukainen kohdentuminen.

Sisämarkkinapolitiikan tulisi lähtökohtaisesti olla integroitua muihin lainsäädäntökokonaisuuksiin, eikä sitä tulisi tarkastella erillään muista politiikoista. Lainsäädännön muutoksissa erityistä huomiota tulisi kiinnittää muutosten vaikutuksiin sisämarkkinoiden toimintaan. Strategia tulisi kytkeä osaksi laajempaa EU:n rakenteita uudistavaa kokonaisuutta. Sisämarkkinastrategian tulisi kytkeytyä tiiviimmin esimerkiksi kilpailukykykompassin valmisteluun, valtiontukisääntelyyn ja säästämis- ja sijoitusunioniin

(Savings and investment union, SIU), jolla on tärkeä rooli yritysten rahoituksen saannin parantamisessa. Lisäksi sisämarkkinoiden ulkoista ulottuvuutta on strategiassa sivuttu vain vähän, vaikka se on elintärkeä eurooppalaisten yritysten arvoketjuille ja viennille.

Digitalisaation merkitys korostuu komission tiedonannossa. Digitalisaation edistäminen sisältää monia mahdollisuuksia sisämarkkinoiden esteiden poistamiseksi. On kuitenkin huomattava, että toimivat sisämarkkinat edellyttävät myös korkeatasoisia fyysisiä liikenneyhteyksiä, jotka takaavat hyvän saavutettavuuden ja kustannustehokkaat toimitukset jäsenmaiden välillä.

Keskuskauppakamari kannattaa Suomen kannassa esille nostettuja huomioita. Kuten E-kirjelmässä on todettu, moniin strategiassa esitettyihin avauksiin on mahdollista muodostaa kanta vasta, kun komissio on valmistellut niistä varsinaiset ehdotukset vaikutusarvioineen. Olemme koonneet tähän lausuntoon joitakin näkökulmia strategian jatkovalmisteluun ja Suomen kannanmuodostukseen.

Valtiontukikilpailu

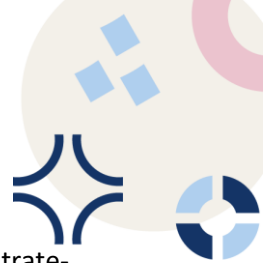
Keskuskauppakamari kiinnittää huomiota siihen, että sisämarkkinastrategia ei käsittele lainkaan valtiontukipolitiikkaa. Keskuskauppakamari on huolissaan EU:n teollisuuspolitiikan suunnasta, joka ruokkii EU:n jäsenmaiden välistä valtiontukikilpailua ja rapauttaa toimivia sisämarkkinoita. Komission kesällä 2025 vahvistamien uusien puhtaan teollisuuden valtiontukipuitteiden myötä aiempaa sallivammat valtiontukisäännöt jatkuvat koko 2020-luvun ajan.

Valtiontukisääntöjen löystyminen vääristää EU:n sisämarkkinoita, sillä eri jäsenvaltioilla on vaihtelevaa kykyä ja tahtoa tukea yrityksiä. Aiempien kriisipuitteiden, kuten TCF (väliaikaiset kriisipuitteet) ja TCTF (väliaikaiset kriisi- ja siirtymäpuitteet) aikana 2022–2024 komissiolle ilmoitetuista tukisummista kolme suurinta jäsenmaata, eli Saksa, Ranska ja Italia kattavat noin 70–75 prosenttia. Keskuskauppakamari pitää tärkeänä, että Suomi nostaa esiin reilun kilpailuympäristön merkitystä myös sisämarkkinastrategian yhteydessä.

Monimutkaisen EU-sääntelyn purkaminen

Komission tiedonannossa on linjattu useista lähivuosina toteutettavista toimista, joiden tavoitteena on yksinkertaistaa sääntelyä ja lisätä digitalisaatiota. Suunnitteilla on muun muassa sääntelyä koskeva stressitestausta ja kilpailukykytarkistus, sekä lainsäädäntöä yksinkertaistavat koontipaketit, joista yksi on julkistettu strategiatiedonannon yhteydessä. Suhtaudumme myönteisesti sääntelymuutoksiin, jotka laajentavat pk-yritysten poikkeukset koskemaan soveltuvin osin myös midcap-yrityksiä ja poistavat edellytykset toimittaa vaatimuksenmukaisuusasiakirjat paperimuotoisina sekä avaavat rajatusti markkinoita tuotteille, joilta puuttuu vielä standardi.

Myös tavoite standardien laadinnan nopeuttamiseksi ja joustavuuden lisäämiseksi on tervetullut. Kannatamme sidosryhmien osallistamista standardien laadinnassa, mikä osaltaan lisää standardien sovellettavuutta ja pk-yritysten mahdollisuuksia vaikuttaa standardointiin.

Pk-yritysten ja midcap-yritysten esille nostaminen on näkemyksemme mukaan oikea painopiste strategialle. EU:n lainsäädännön tulisi olla käytännöllistä ja selväpiirteistä myös pienille yrityksille ilman jälkikäteen laadittavia soveltamista helpottavia yksinkertaistuksia. Tämän tavoitteen saavuttamista voidaan edistää vahvistamalla pk-yritysten näkökulmaa sääntelyn vaikutusten arvioinnissa.

Kilpailukykytarkistukset tulisi sisällyttää vakiintuneeksi osaksi sääntelyn vaikutustenarviointia, jotta voidaan varmistaa sääntelyn johdonmukaisuus ja tukea yritysten kasvua. Vaikutustenarviointia tulisi täydentää jälkiarvioinneilla, jotta sääntely-ympäristön muutosten vaikutukset voitaisiin jatkossa ennakoida nykyistä paremmin ja tehdä tarvittavia korjauksia jo ennakoiden.

Yrityksen perustamisen ja liiketoiminnan harjoittamisen helpottaminen

Suomen kanta alueellisten toimintarajoitusten purkamiseen on kannatettava. Suomen kannassa painotetaan ensisijaisesti muita toimia kuin uutta sääntelyä, lähinnä nykylainsäädännön tehokkaampaa soveltamista. Komission tiedonannossa esitetään ns. 28. regiimin valmistelua yritysten rajat ylittävän toiminnan helpottamiseksi. Rinnakkainen regiimi saattaa lisätä lainsäädännön monimutkaisuutta ja päällekkäisyyttä nykyisin lainsäädännön kanssa, eivätkä sen hyödyt kohdennu välttämättä pk-sektorin yrityksiin. Uuden regiimin valmistelun sijasta tehokkaampi lähestymistapa on keskittyä olemassa olevan lainsäädäntökehyksen parannuksiin, kansallisten järjestelmien parempaan vastavuoroiseen tunnustamiseen ja kohdennettuihin pk-yritysten ja start-up-yritysten kehitystä tukeviin toimiin.

Pk-sektorin yritysten kansainvälistymisen ja EU-markkinoille pääsyn esteiden poistaminen

Kestävän rahoituksen mahdollisuuksien hyödyntämisessä pk-yritykset ovat selvästi suuryrityksiä vaikeammassa asemassa. On tärkeää, että komissio tarkistaa luokitusjärjestelmään liittyvien tietojen antamista koskevaa delegeoitua säädöstä siten, että pk-yritysten mahdollisuuksia saada kestävää rahoitusta parannetaan eikä pk-yrityksille aseteta kohtuuttomia kestävyysraportointivaatimuksia. Komission tiedonannossa on esitetty vapaaehtoisen mallin kehittämistä pk-yritysten kestävyys osoittamiseen, mikä helpottaisi yritysten mahdollisuutta pääsyä kestäväan rahoitukseen. Suhtaudumme myönteisesti taksonomiasääntelyn muutokseen siten, että jatkossa myös pk- ja midcap-yritysten rahoitusmahdollisuuden monipuolistuisivat.

Ammattipätevyyden tunnustamisen helpottaminen

Kannatamme ammattipätevyyksien tunnustamisen helpottamiseksi esitettyjä toimia, sillä ne lisäävät EU-maiden houkuttelevuutta kansainvälisillä työmarkkinoilla ja täydentävät työmarkkinoiden osaamisvajetta. Digitaalisaation hyödyntäminen tunnustamismenettelyissä ja automaattisten tunnustamismenettelyjen laajentaminen ovat kannatettavia toimia, samoin kuin yhteisten sääntöjen muodostaminen kolmansien maiden kansalaisten pätevyyden ja osaamisen tunnustamiselle. Ammattipätevyyksien tunnustamisen automatisointi ei kuitenkaan saisi johtaa jäsenvaltioiden suvereenin päätösvalan rajoittamiseen, sillä osaajapula näyttäytyy eri jäsenmaissa eri tavoin ja työmarkkinoiden erilaisuudesta johtuen pätevyysvaatimuksissa on kansallisia eroja.

Pakkausten, merkintöjen ja jätteitä koskevien sääntöjen yhdenmukaistaminen

Suhtaudumme myönteisesti tiedonannossa esitettyyn digitaaliseen teknologianeutraaliin tuotepassiin, joka voi helpottaa säännösten noudattamista ja markkinavalvontaa. On kuitenkin varmistettava, että tietoja kerätään oikeasuhtaisesti ja siten, että tietojen tallentamisvelvoitteet eivät kertaudu arvoketjun eri osissa (tuotanto, jakelu, kaupan ketju). Tuotepassin kustannusvaikutuksia on arvioitava erityisesti pk-yritysten näkökulmasta. Kuten Suomen kannassa on todettu, tuotepassin määrittelyt tulisi tehdä tiiviissä yhteistyössä elinkeinoelämän kanssa. Tuotepassia tulisi pilotoida useissa eri tuoteryhmissä osana sen suunnittelua ja vaikutusten arviointia. Tietojärjestelmän laatimisessa on vältettävä esimerkiksi SCIP-tietokannassa tehtyjä ratkaisuja, jotka ovat aiheuttanut yrityksille merkittävää hallinnollista taakkaa ilman merkittävää lisäarvoa.

Keskuskauppakamari suhtautuu myönteisesti esitykseen yhdenmukaistaa ja yksinkertaistaa pakkauksia, merkintöjä ja jätteitä koskevia hajanaisia säädöksiä, jotka ovat merkittävä este tavaroiden vapaalle liikkuvuudelle. Esimerkiksi osa EU:n pakkausasetuksen (PPWR) säännöksistä on epärealistisia tai ristiriitaisia muun ympäristösäätelyn kanssa.

Keskuskauppakamari tukee Draghin raportissa suositeltua todellisen sisämarkkinoiden luomista jätteille ja uusioraaka-aineille. Valmisteltavana olevassa kiertotalousasetuksessa jätteiden ja sivutuotteiden kriteerien uudistaminen on ratkaisevan tärkeää. Kriteerit tulisi uudistaa tiiviissä yhteistyössä yritysten ja elinkeinoelämän sidosryhmien kanssa, jotta kiertotalouden edistäminen ei aiheuttaisi yrityksille lisätaakkaa ja heikentäisi samalla yritysten kilpailukykyä ja innovaatiotoimintaa.

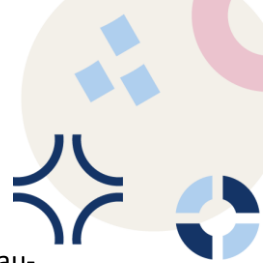
Palvelumarkkinoiden vauhdittaminen

Suhtaudumme varauksellisesti rakennussektorin lupamenettelyjen ja kaavoituksen mahdolliseen sääntelyyn unionin tasolla. Rakentamismääräykset ja maankäyttö- ja rakennuslainsäädännön perusteet vaihtelevat eri jäsenmaissa muun muassa erilaisten sääolosuhteiden ja yhdyskunta- ja aluerakenteen eroavaisuuksien takia. Lupamenettelyjen yksinkertaistaminen, nopeuttaminen ja joustavuuden lisääminen on tärkeää investointien vauhdittamiseksi ja kohtuuhintaisen asumisen tarjoamiseksi, mutta toimenpiteiden tulisi edetä ensisijaisesti kansallisessa lainsäädännössä.

Yrityslompakot

Keskuskauppakamari suhtautuu myönteisesti esitykseen eurooppalaisesta yrityslompakoista (EBW). Lompakkojen tulisi toimia yhtenä luotettavana rajapintana, joka auttaa yrityksiä ymmärtämään ja täyttämään vaatimustenmukaisuusvelvoitteet eri markkinoilla. Elinkeinoelämän sidosryhmiä olisi kuultava aktiivisesti ja ne olisi otettava mukaan yrityslompakkojen kehittämiseen, pilotointiin ja käyttöönottoon.

Lompakkojen tulisi olla täysin yhteensopivia kansallisten alustojen ja kansallisten kaupparekisterien kanssa. Ilman integraatiota lompakoista syntyisi rinnakkainen tietojärjestelmä, joka lisäisi yritysten työtaakkaa. Eurooppalaisen yksilöllisen tunnisteiden (EUID) ja yksittäisten sähköisten tunnisteiden (eID) yhteentoimivuus on olennaisen tärkeää erityisesti silloin, kun siirretään tietoja yritysten työntekijöistä tai

säännellään pääsyä yksittäisiin sähköisiin tunnisteisiin. Yhteentoimivuus on ratkaisevan tärkeää saumattoman todentamisen, oikeudellisen edustuksen ja hyväksytyjen sähköisten allekirjoitusten käytön mahdollistamiseksi. Yrityslompakkojen tiedot tulisi mahdollisuuksien mukaan synkronoida automaattisesti olemassa olevista kansallisista rekistereistä.

Toimivat sisämarkkinat ja huoltovarmuus

Sisämarkkinastrategiassa viitataan myös Niinistön raporttiin, joka käsittelee varautumista. Strategiassa varautumisen näkökulma pelkistyy kuitenkin sinänsä tärkeään puolustusteollisuuden sisämarkkinan edistämiseen. Keskuskauppakamari korostaa, että toimiva sisämarkkina on myös osa kriisitilanteisiin varautumista. Niinistön raportti korostaa, että sisämarkkinan toimivuus on turvatta myös kriisitilanteissa, jotta EU:n laajuiset toimitusketjut pysyvät käynnissä. Huoltovarmuuden kannalta olennaista on kriittisen infrastruktuurin tunnistaminen ja vahvistaminen sekä kriittisten raaka-aineiden omavaraisuuden parantaminen.

Liikennepalvelujen markkina

EU:n yhtenäisten liikennepalvelumarkkinoiden toteuttaminen edellyttää erityisesti julkisen liikenteen lippujärjestelmien yhteensovittamista siten, että joukkoliikenteen lipun voi hankkia ovelta ovelle -periaatteella siten, että se kattaa kaikki matkan osat. Suunnitelmat EU:n rautatieliikenteen kapasiteettia lisäävän hallintajärjestelmän uudistamiseksi etenevät Keski- ja Etelä-Euroopan rataverkolla todennäköisimmin vasta 2030-luvulla. Suomen sijainti mantereen reunamalla ei tuo Suomelle luontaisia maa-yhteyksiä Keski-Eurooppaan, ja kansainvälisen saavutettavuuden kannalta lentoliikennemarkkinoiden kehitys on Suomen kannalta olennaisen tärkeää. Komissio valmistelee myös toimia, joilla EU:n sisämarkkinasääntöjen ja -periaatteiden soveltamista laajennetaan taksialaan ja vuokrattavien yksityisajoneuvojen alaan. Tässä yhteydessä on huomattava, että auto- ja ajoneuvoverotuksen sekä liikennevaikutuslainsäädännön erilaisuus eri maiden välillä vähentää mahdollisuuksia hyödyntää ulkomaille rekisteröityjä ajoneuvoja Suomen liikenteessä. Verotuksen ja muun kansallisen sääntelyn erilaisuus heikentää kotimaisten kuljetusyritysten kilpailuasemaa kotimaan liikenteessä. Kuorma- ja linja-autoliikenteen kabotaasisääntelyssä tulee ottaa huomioon kilpailun vääristymisen, sosiaalisten näkökohtien ja liikenneturvallisuuden näkökulma.

Kunnioittavasti,

Hanna Kalenoja

johtava asiantuntija, liikenne- ja elinkeinopolitiikka

Teppo Säkkinen

Johtava asiantuntija, elinkeino- ja ilmastopolitiikka

Keskuskauppakamari